

МОНІТОРИНГ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Згідно з Болонською конвенцією пріоритетом освітньої політики України є фундаментальність ролі університетів у підготовці фахівців та навчання впродовж життя. Прагнення особистості, суспільства та держави до європейських та світових цивілізаційних стандартів забезпечується роботою фахівців освітніх і наукових інституцій. У цьому контексті розвиток громадянської компетентності студентів педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти у значній мірі відбувається за участю наукових та науково-педагогічних працівників, які на основі історичного та емпіричного досвіду формують завдання та зміст освіти для сучасного та наступного етапів розвитку суспільства. Удосконалення різновидів інтелекту, почуттів та вольових якостей суб'єктів учіння значною мірою забезпечується шляхом розробки та впровадження навчально-виховних технологій, що стимулюють до розвитку особистісних, професійних та громадянських якостей через працю, яка завжди була основою суспільних і соціально-економічних відносин на шляху створення умов для благополучного духовного і матеріального життя [1; 4; 5; 6; 7].

Проблема моніторингу рівня сформованості громадянської компетентності студентів педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти є мало досліджуваною та актуальною в умовах сьогодення. Її поступове вирішення допоможе у швидкому реагуванні на небажані зміни освітнього середовища, а також сприятиме динаміці розбудови громадянського суспільства.

У даному дослідженні громадянська компетентність студентів педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти розглядається як динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка дозволяє усвідомлено, відповідально й ефективно реалізовувати громадянські обов'язки та права у суспільно-політичній та навчальній діяльності, користуватися свободами, займати активну громадянську позицію з метою розвитку демократичного суспільства, бути патріотом своєї держави, шанобливо ставитися до народів і культур інших країн. У її основі знаходяться три групи цінностей: загальнолюдські, національні та європейські [2; 3].

Проведення моніторингу рівня сформованості громадянської компетентності студентів педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти включає такі етапи: 1) формулювання мети, завдань; 2) підготовка діагностичного інструментарію; 3) встановлення критеріїв та показників на основі яких здійснюється моніторинг; 4) збирання інформації, систематизація, узагальнення й оброблення даних; 5) визначення факторів, що впливають на

формування громадянської компетентності та їх відповідне коригування, завчасне попередження небажаних результатів.

Серед критеріїв та показників громадянської компетентності студентів педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти виокремлюємо:

- вмотивованість (усвідомлення себе громадянином України);
- теоретичну підготовленість (знання: загальнолюдських, національних та європейських цінностей; громадянських обов'язків, прав та свобод; юридичних механізмів захисту громадянських прав; сутності демократії; сутності громадянського суспільства; форм участі громадян у житті суспільства; методів громадського контролю; порядку створення громадських організацій; критеріїв якості освіти; порядку ухвалення суспільних рішень);
- практичну підготовленість (уміння: проводити власну оцінку рівня якості освіти; створювати та реєструвати громадську організацію; здійснювати громадський контроль; проводити соціологічне опитування; проводити студентські слухання; вносити колективні пропозиції; писати колективне клопотання; виявляти актуальні проблеми і пропозиції студентів).

Моніторинг дозволить простежити стан і динаміку змін основних критеріїв громадянської компетентності студентів педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти за сукупністю визначених показників з метою коригування небажаних явищ на основі аналізу зібраних даних і прогнозування подальшого розвитку досліджуваних процесів. Його систематичне проведення сприятиме виробленню ефективних управлінських рішень та дозволить підвищити рівень якості громадянської складової освіти.

Список використаної літератури

1. Піддячий В. М. Обґрунтування сутності професійного саморозвитку майбутнього педагога / В. М. Піддячий // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. пр. / ред. Л. Л. Товажнянський, О. Г. Романовський. – Харків : НТУ «ХПІ», 2015. – Вип. 43 (47) : матер. міжнар. наук.-практ. конф. : «Ідеї академіка Івана Зязюна у працях його учнів і соратників», 14–15 травня 2015 р. – С. 272–281.

2. Піддячий В. М. Аксиологічні основи розвитку громадянської компетентності майбутнього педагога / В. М. Піддячий // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. Пед. науки. – 2018. – Вип. 1–2 (54–55). – С. 15–21.

3. Піддячий В. М. Сутність і зміст громадянської компетентності майбутнього педагога / В. М. Піддячий // Молодь і ринок. – 2017. – № 7 (150). – С. 76–82.

4. Піддячий М. І. Історичні передумови та теоретичні засади профорієнтації школярів / М. І. Піддячий // Педагогіка і психологія. – 2006. – № 3 (52). – С. 29–36.

5. Піддячий М. І. Освіта і наука України у вимірі громадянських суспільств: соціально-професійна орієнтація. / М. І. Піддячий // Неперервна професійна освіта: теорія і практика / Науково-методичний журнал. №3–4 (48–49), 2016. – 153 с. – С. 59–65.

6. Піддячий, М. І. Освіта і наука України : соціально-трудоий розвиток молоді / М. І. Піддячий // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 13 : Проблеми трудової та професійної підготовки : зб. наук. праць. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. – Вип. 8. – С. 75–80.

7. Піддячий М.І. Виховання і розвиток дітей засобами праці / М. І. Піддячий // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2007. – № 3. – С. 6–9.